

kan til gengæld ikke klare det alene. Men hvis man vil gøre døds kampen voldsom og smuk og hurtig – så skal man oprette en statslig produktion.

– *Man kunne tænke sig, at et statsligt selskab måske kun skulle producere et par film om året?*

– Nu må De ikke friste over evne. Det var jo pragtfuldt for os danske producenter hvis de rædselsfulde film, som vi skal lave for fuld støtte og alligevel ikke får penge for, kunne afleveres der. Skulle de lave syv-otte film for otte millioner kr. om året ville den rige fond være opbrugt meget hurtigt og give et helvedes underskud – jævnfør TV-byen – uden at den har gjort andet end at tage livet af os andre ved samme lejlighed.

– *Er det ikke forkert hele tiden at sige på det danske marked?*

– Der er jeg nok lidt reaktionær eller hvad det nu hedder. Jeg er stadig så meget min fars søn, at jeg stadigvæk tror på, at den dag vi laver en film, som interesserer det danske marked, så er det nok også den, vi kan sælge på det internationale. Sådan har det været hidtil. At skulle satse på at gå ud og slå andre på deres hjemmebaner, tror jeg ikke på. Det er vi for små til. Det vi kan sælge er vor danske »egenart«, måske endda vor danske humor, Gud bedre det.

– *Hvad sælger en dansk film, skuespillerne, miljøet, story'en?*

– Bare det var så nemt. Det sker af og til, at man laver det, der hedder en »lucky film«. Det kan man mærke selv på snedkerne, som ikke har noget med optagelserne at gøre. Det bare løber, slipper med begge ben fra jorden og svæver. Det er lykken, og det viser sig, at det synes publikum også. Det er noget udefinerligt i den film, som gør at den interesserer. Jeg har hørt om, at man kan lave en grov, pornografisk film, som utvivlsomt vil sælge på det sydamerikanske marked, men skal en film gå på den gammeldags måde, skal den løbe og lege. Film vi har solgt godt til udlandet er ting som »Frøken Nitouche«, »Fem mand og Rosa«, »Dyden går amok«. De mere ambitiøse film, som vi var så sikre på, var slet ikke til at slippe af med.

– *Er De gennemgående tilfreds med kvaliteten af Deres film?*

– Der er film, man er gladere for end andre. Der er film, som aldrig blev til det, de var tænkt. Det har man lært at leve med. Jeg har siddet helt modløs og fortvivlet over en film, som ved premieren viste sig at blive en af de helt store succeser. Det må man så bære. I dag har jeg ondt af de stakkels, nye unge mennesker, som skal leve op til alt det, der skrives. Nu skal vi lave en kunstnerisk film, hu hej. Nu skal vi gøre lige som Antonioni der, Truffaut der, hvad ville Godard have gjort her. Med det resultat, at de har svært ved at manifestere deres eget talent. Og så knækker de nakken. Det er synd.

– *Hvad synes De om danske filmproducenter?*

– Naturligvis tror jeg, at jeg er den bedste. Etisk højststående. Men jeg må jo modstræbende indrømme, at der er andre, som ikke lige med det samme kan fejles bort.

– *'Den nordiske tradition' – spiller den nogen rolle i dag – for Dem, for dansk spillefilmsproduktion i det hele taget?*

– Nordisk tradition? Den har jeg aldrig hørt om. Men der kan skrives bøger om min uvidenhed.

Henrik Iversen.

OLE SEVEL

INSTRUKTØREN BESTEMMER HVAD FILM DER LAVES

Producenter er en gruppe pengegridske personer med kasseapparater i begge øjne og en fenomenal evne til at trække penge hjem. Betragtningen er udbredt. Og uden megen hold i virkeligheden. Den opfattelse har i hvert fald producenten på A/S Nordisk Films Kompagni, direktør Ove Sevel.

– Den fejlagtige opfattelse er til en vis grad symptomatisk for synet på filmproducenter, erklærer Ove Sevel. Den vægtigste del af ansvaret må lægges på kritikerne ved dagspressen. Producenterne trækkes kun frem, når de skal hænges ud på grund af en mislykket film eller som følge af fejl dispositioner.

For megen og for ensidig kritik kan ikke undgå at smitte af, og slutresultatet bliver et fejlagtigt indtryk af, at producenter er nogle værre nogen, som ikke tænker på andet end at spekulere i folks dårlige smag.

Vel er berettiget kritik en glimrende ting, men en kritiks indstilling medfører en forpligtelse til også at finde de gode sider ved producenten frem. Skubbe til det gode og fremhæve det positive. Ellers risikerer man, at også producenten til sidst påvirkes af de negative standpunkter og siger til sig selv: – Ja, kan det ikke være anderledes, så kan jeg jo lige så godt være sådan, som jeg får skyld for at være.

Nordisk Film er et aktieselskab, som ejer sig selv. Ingen enkeltpersoner skal føre en luksuøs snyltetilværelse, og ingen aktionærer svinger pisk over ledelsen for at få højere udbytte.

– *Hvad betyder den specielle økonomiske struktur for handlefriheden?*

– Vi får betydelig mere albuerum, og vi kan med åbne øjne gå i gang med en filmproduktion, der på forhånd ser ud til at give underskud.

Men trods gunstige rammer sætter økonomien alligevel visse grænser. Filmproduktion er jo ikke et filantropisk foretagende. Vi laver film fordi det er sjovt, men også fordi vi skal leve. Det hele må kunne løbe rundt på en fornuftig måde.

I vort selskab er produktionen så alsidig, at vi opnår en balance. Vi laver ikke kassefilm for at få økonomisk mulighed for at producere de film, vi har lyst til. Vi har lyst til at producere alle slags film, og for os har

f. eks. Frede-filmene og »Historien om Barbara« været lige interessante opgaver.

– *Hvordan udvælges de projekter, som sættes i gang?*

– Det er kun i beslutningsprocessen, at producenten har afgørende indflydelse på filmproduktionen. Udvalgelsen hænger nøje sammen med instruktøren. Det er et spørgsmål om tro eller ikke tro på, at instruktøren kan klare opgaven. Passer instruktør og film til hinanden, så kigges der på økonomien. Og selv om vi kan se, at der er tale om en økonomisk dødssejler, er vi ikke bange for at sige ja. Står instruktøren fast på at lave filmen trods økonomisk risiko, så er det fordi filmen rent udviklingsmæssigt betyder noget, og så må selskabet være villig til at tage sin del af risikoen.

Når der først fra vor side er sagt ja til en film, så står instruktøren helt frit for det budget, der er lagt.

– *De har tidligere instrueret film. Har De ikke lyst til at blande Dem under optagelserne?*

– Et instruktørjob er voldsomt krævende, og jeg erkender gerne, at jeg selv holdt op med at være instruktør, fordi jeg havde fornemmelsen af at stå over for en afgrund af uvidenhed. Mens jeg lavede film, var jeg bombesikker på at kunne overkomme en hvilken som helst instruktør-opgave, men med tiden opdagede jeg så store mangler og huller i min viden, at jeg ikke kunne fortsætte. Derfor holdt jeg op. Vil ikke mere begynde på at lave film, og vil heller ikke hænge over instruktørerne og være bedrevidende. Mit behov for at være kreativ dækkes fuldt ud gennem de muligheder, jeg som producent har for at sætte en film i gang.

– *Bør en producent i det hele taget blande sig i instruktionen?*

– Hvis man har lyster i den retning, skal man i hvert fald vælge instruktører, som kan lide at høre på gode råd.

– *Hvordan vurderer De rekrutteringsmulighederne med hensyn til nye instruktører?*

– Der er to måder, instruktørerne kan komme frem på. Den gammeldags gennem mesterlæren, og den nye gennem Filmskolen.

Der er fordele ved begge uddannelsesmetoder. Mesterlæren giver instruktøraspiranten mulighed for at falde ind i miljøet fra starten, men til gengæld er man i høj grad afhængig af, om instruktøren er i stand til at lære fra sig og om han er i besiddelse af de nødvendige kundskaber.

På Filmskolen skulle eleverne gerne modtage den all-round viden, som jeg selv kom til at mangle. Eleverne får et indblik i alle faser af instruktørens gerning, og får selv mulighed for at prøve kræfter med filmstrimlerne. Til gengæld rummer Filmskolen en risiko for, at eleverne senere får vanskeligheder med at tilpasse sig det praktiske miljø i filmstudierne.

– *Kan naturltalenter risikere at blive nægtet optagelse på Filmskolen.*

– Det er et særdeles plagsomt og tidskrævende arbejde at finde ud af, hvem der skal slippes ind. Man ville tro, det var løgn, hvis jeg fortalte, hvordan samvittigheden plager os fem, der skal foretage sorteringen af ansøgerne. Vi er frygtelig bange for at lave en fejl eller begå en uretfærdighed. Og måneder efter kan vi spørge os selv, om det nu var rigtigt at sige nej til den og den. Vi kan kun trøste os med, at vi trods store forskelligheder er forbavsende enige, når pladserne

Ove Sevel, Nordisk Films Kompagni.

skal fordeles. Vi håber, at enigheden er en hæderlig sikkerhed mod fejltagelser, og kommer vi i tvivl, siger vi altid til os selv: – et virkeligt naturtalent vil ikke lade sig slå ud af en grovsortering ved Filmskolen. Et naturtalent vil altid slå sig igennem.

– *Betrages TV som konkurrent eller forbundsfælle?*

– Det er klart, at TV trækker publikum fra os. Læg mærke til at biograferne stråler som små sole, hvis TV i en uge har haft et dødsenstrist program. Danmarks Radio er så givet en konkurrent, men kunne såmænd godt blive noget i retning af en forbundsfælle. Filmstof forsømmes i alt for høj grad i TV's programlægning. Kun hver 14. dag kan man præsentere et magasin, som oven i købet må deles med teaterbranchen. Jeg synes godt, man kunne ofre noget mere tid på film.

Vi mangler sgu en Filmens Gunnar Nu. En sådan person ville betyde umådelig meget for filmbranchen, men desværre er det nok et ønske, som aldrig vil blive indfriet.

– *Kan der ikke tjenes penge på TV?*

– Samproduktioner med TV vil sikkert kunne realiseres, men det er planer på det helt forberedende stade. I Sverige har man lavet en prøveordning, hvor Sveriges Radio og Filmbranchen er fælles om at dreje en film. Først skal filmen vises i biografene i 18 måneder, og derefter har Sveriges Radio forpligtet sig til at købe filmen til forevisning i TV. Det bliver spændende at se, om den ordning vil falde ud til begge parter tilfredshed, og i hvert fald synes jeg, at man først skal have lov til at høste erfaringerne i Sverige.

Senere kan vi så vurdere, om det vil være noget for os. Et samarbejde med TV er imidlertid ikke så ligetil, som mange forestiller sig. Der er en hel række praktiske detaljer, som lægger sig hindrende i vejen for et samarbejde, og som eksempel kan blot nævnes, at TV kører film med 25 billeder i minuttet, mens filmselskaberne filmer med 24 billeder i minuttet. Ikke uoverstigelige vanskeligheder, men dog irritationsmomenter.

– *Pornografiske film er ikke redningsplaner i kampen mod TV?*

– Der er ikke flere penge i pornografi, end i film i andre genrer. F. eks. har de to Fredes-film indbragt lige så meget i udlandet som salget af »Jeg – en kvinde«. Ganske vist spillede »Jeg – en kvinde« betydeligt mere ind, men til de producerende selskaber har det økonomiske udbytte ligget på samme niveau.

– *Og censurens ophævelse går De ind for?*

– Fuldt og helt. Det er en helt naturlig ting, at voksne skal have frihed til at se de film, de har lyst til, uden at kontrolinstanser blander sig for at afgøre, hvad man har godt af at se. I øvrigt har Nordisk Film vist kun en enkelt gang været i karambolage med Filmcensuren. Det var Knud Leif Thomsen, som ville provokere med »Gift«, og vi vidste, at scenerne ville give problemer.

Apropos censur-afskaffelse så synes jeg, at det er både flovt og pinligt, at biograferne lod sig repræsentere af en deputation, som i folkettingen har protesteret mod afskaffelse af filmcensuren. Det er ganske simpelt for dårligt, at biograferne ikke tør tage ansvaret for at sammensætte et repertoire uden at en censurinstans har sagt god for indholdet. Det er en uværdig indstilling.

Karsten Svensson.

HENRIK SANDBERG

ØNSKER PRÆMIER FOR EKSPORT AF FILM

Manden bag mere end en snes danske underholdningsfilm, chefen for Merry Film, Henrik Sandberg, er utilfreds med den nuværende filmstøtteordning.

– Støtten burde være mere generel, siger han. Hidtil har man udelukkende brugt kunstneriske kriterier, og det kan slå den danske filmindustri i stykker, for havde vi ikke haft de danske underholdningsfilm, kunne to tredjedele af vore biografer godt lukke.

– *Fordi der ikke er tilstrækkelig mange udenlandske film, der appellerer til det danske publikum?*

– Ja, jeg kunne slet ikke drive min biograf på Amager, hvis jeg ikke havde haft mine egne underholdningsfilm.

– *Hvor mange film har De lavet i de 10 år på Merry Film?*

– Vi er igang med nummer 24. Det er et politilystspil, »Sjov i gaden«, med Dirch Passer og den lille pige Winnie, der havde succes sammen i »Dyrlægens plejebørn«. Begge film er iscenesat af Carl Ottosen.

– *Hvor mange af de 24 film er »Soldaterkammerater«?*

– De seks. Det var dem, jeg begyndte med, og jeg satsede alt, hvad jeg havde sparet sammen, på den første, men den blev jo heldigvis en succes, selv om kritikken sablede den ned.

– *Men nu er »Soldaterkammerater« vel udspillet?*

– Nej, vi har genoptaget én hver år de sidste fire år, og i år kommer den femte op igen.

– *Vil det sige, der kan ventes flere nye »Soldaterkammerater«?*

– Nej, det begynder jo at blive lidt svært at variere. Men vi blev jo efterhånden eksperter i genren, så vi har fulgt »Soldaterkammeraterne« op med »Flådens friske fyre« og »Majorens oppasser«.

– *De har en fortid i reklamefilmbranchen. Var det kunstneriske ambitioner, der fik Dem til at begynde med spillefilm?*

– Nej, jeg skal ærligt indrømme, at jeg begyndte at producere spillefilm, fordi jeg mente, at der var penge at tjene ved det. Mine ambitioner har altid gået ud på at producere film, der kan underholde og i øvrigt er gode.

Men om ambitionerne er kunstneriske, det ved jeg ikke, for hvad er kunst? Hvis det er film, som en stor del af befolkningen enten helt svigter eller udvander fra midt under forestillingen, så overlader jeg gerne de »kunstneriske« ambitioner til andre.

– *Kritikken har ofte været hård ved dem,*